
KRÓNIKA

ELISMERÉS FEHÉR FERENC-NEK. Fehér Ferenc írói munkásságának elismerésül a Július 7. Díjat, a Szerb Szocialista Köztársaság legrangosabb társadalmi kitüntetését adományozták. Fehér Ferenc több mint három évtizede van jelen nemcsak a jugoszláviai magyar irodalomban, hanem az egyetemes magyar és jugoszláv irodalomban is. Szinte valamennyi magyar nyelvű folyóirat és újság közli verseit, és ő egyike a jugoszláv népek és nemzetiségek nyelvére legtöbbet fordított költőknek. Ugyanakkor maga is nagy elszere-ttel fordít: *A madár árnyéka* címmel tavaly megjelent műfordításköte-tében majd másfélszáz hazai költő alkotását ültette át magyar nyelvre. For-dításait tartalmazó kötetével párhuzamosan jelent meg — *Madarak folyója* címmel — verseinek válogatása, amely költészetét indulásától napjainkig mutatja be. Elsősorban erre a versválogatásra támaszkodva írta meg Bori Imre a múlt év végén már meg is jelent monográfiáját, kritikai szöveggel egészítve ki az ötvenéves Fehér Ferenc verseinek és műfordítá-sainak gazdag válogatását. Fehér Fe-renc verseit egyébként mintegy tizen-öt kötet őrzi. Egy publicisztikai írá-sokat tartalmazó könyve is van.

VICSEK KÁROLY FILMDÍJA. Az idei pulai filmfesztivál eredményei már rég ismertek: a szemle legjobb filmjévé Vicsek Károly *Trófeáját* nyilvánították, az Ezüstárénát Boro Drašković *Izzás*, a Bronzarénát pedig Goran Paskaljević *Múlnak a földi na-*

pok című alkotása kapta. Nos, az eredmények hallatán sokan — még a vajdasági filmkritikusok és tudósítók is — meglepődtek Vicsek sikerén. A fesztivált követő napokban (a nyári kulturális események holt idényében) mégis sokkal jobb témának bizonyult a pulai zsüri munkájáról, annak elvára-sairól és mércéiről, sőt a zsüri egyes tagjainak szakképzettségéről cikkezni, mint alaposan kielemezni a díjazott és nem díjazott filmeket, megkeresni az értékeket és elmarasztalni a hibákat. A csupán *miérteket* felvető, többnyire pártoskodó hangne-mű írások után csak az utóbbi hetek-ben jelentek meg elemzőbb értékelé-sek. Ezekből viszont az derül ki, hogy nem is volt oly elhamarkodott a bíráló bizottság döntése, amikor az említett filmeket díjazta, hiszen — mint a zágrábi OKO-ban olvastuk — ezúttal azokat az alkotásokat jutal-maszták, amelyek útmutatóul szolgál-hatnak a jugoszláv film jövőjét ille-tően. Vladimir Banjac fent említett cikkében a Deák Ferenc forgató-könyve alapján készült Vicsek Ká-roly-filmről a következőket írja: „Filmjének nálunk ritkán látott szép kezdete van. Valahogy úgy kezdődik, mint Fransis Ford Kopola *Új apoka-lipszise*. És nagyon logikus, resignált befejezése van. Ha ehhez hozzátesz-szük, hogy bátor hozzáállással dol-gozta föl témáját, hogy igazi drámai akcentusokat hordozó jelenetei mellett a filmnek — amelyben a dokumen-tumszerűség dominál — van szelle-me, atmoszférája, akkor érthető a dí-jazása is... A rendezésnek is megvol-

tak a maga emelkedői és esései. A kiváló kezdés után mintha nyúlni kezdene a cselekmény szála, hogy aztán, mondjuk így, a harmadik harmadban nagyon biztos kezűvé vájon... A film a vagyonvizsgáló bizottság munkáját kíséri végig, és elemzi. Ugyanúgy, mint Fadil Hadžić *Újságírója*, Vicsek alkotása is egy harcos, becsületes film." A film értékeiről Ládi István így írt: „... a film a jogtalan gazdagodás leleplezésére indított társadalmi akció keretében vizsgálja a cél és az eszköz kérdéseiből eredő, az emberi magatartásra kiható dilemmákat s ennek következményeit. Vicsek ezt a problémát nem egyszerűsíti le, sőt a kérdések egész sorát veti fel, annak a szándéka nélkül, hogy valamelyiket is lezárná. Ezáltal polémiára ösztönöz. Dokumentális felfogásban megrendezett filmjében sikerült elkerülnie a publicisztikai megoldások buktatóit, még azokban a jelenetekben is, amelyek szükségszerűen ilyen jellegűek. Vicsek rendezésének az érdeme, hogy nem billentek meg az arányok, s a történet enyhén deklaratívnak ható indítása után fokozatosan a legsúlyosabb emberi drámába torkollik, anélkül, hogy törés következne be a mondánivaló különböző síkjainak ok és okozatai összefüggéseiben... A megkülönböztetett figyelmet nemcsak azért érdemli meg, mert filmművészetünkben alig akad időszerű, elkötelezett társadalmi mondanivalójú és kritikai hangvételű alkotás, hanem azért is, mert Vicsek eredményesen váltotta valóra rendezői elképzeléseit, amelynek kiindulópontja a dokumentalizmus.”

Mivel a *Trófea* vetítése csak az ősz folyamán kezdődik meg, további értékelése is nyilván csak ezután várható. Tény viszont, hogy Vicsek Károly ezzel a filmjével, most már minden bizonnyal, a legrangosabb ha-

zai alkotók közé került. Már öt évvel ezelőtt a *Parlag* című (egyébként ugyancsak Deák forgatókönyve alapján készült és a *Trófeáig* egyetlen) játékfilmért az akkori országos fesztiválon Bronzarénát, azaz harmadik díjat kapott. Ezt megelőzően a *Kubikosok* című dokumentumfilmjéért a belgrádi kisfilmek szemléljén elismerésben részesült, Amszterdamban pedig elnyerte az európai szintű dokumentumfilmfesztivál nagydíját. Vicsek Károly az utóbbi időben tévéfilmeket is készített. Itt is sikere van. Gobby Fehér Gyula *A fekete glóbusz* című tévéfilmjéért két évvel ezelőtt a por-torozi fesztiválon elnyerte a legjobb rendezésért járó díjat.

DUBROVNIKI JEGYZETEK. A régi írástudók feljegyezték: Dubrovnikban már 1440-ben volt szabadteri színház. Deszkával borított kőpadokon folyt a játék, a mulattatás. Volt tehát, van is mire alapozniuk a kései utódoknak.

Az újkori krónikás harminc esztendőről tud számot adni: az idén harmincadik életévébe lépett a Dubrovnikai Nyári Játékok. 1950-ben nyitotta meg kapuit Marin Držić Dundo Maroje című művével, hogy aztán 1979. július 13-án a zágrábi filharmonikusok fellépésével már a 2500. előadást jegyezhesse eseménynaptárába. Hány tengermélységű dráma, hány feledhetetlen koncert, hány emlékezetes rendezvény a harminc év alatt! S hány százezer szépségre szomjazó néző az ősi város falai között!

Természetesen a jubileumi év sem szűkölködött kiemelkedő művészi élményt nyújtó rendezvényekben. Az emlékezetes színházi előadások sorát hibái, a rendező melléfogásai ellenére is mindjárt egy bemutató, a belgrádi Jugoszláv Drámai Színház Lear királya nyitotta Ljuba Tadićtyal a címszerepben, hogy aztán folytatódjék a